

BILAGA A4.1.1

Konstitutionsutskottet

TILL RIKSDAGENS KONSTITUTIONSUTSKOTT 2000-04-26

300-3842-99/00

Redan på den första ubåtskommissionens (*Att möta ubåtshotet*, SOU 1983:13) tid ifrågasattes utpekandet av Sovjetunionen och Warschawapakten som ensam ansvariga för ubåtskränkningar i svenska vatten. Men i det politiska klimat som rådde i Sverige på 80-talet var det omöjligt att föra en sansad debatt i frågan.

Efter Sovjetunionens sammanbrott har det blivit gradvis lättare att sakligt debattera ubåtsfrågan. I den andra ubåtskommissionens rapport (*Ubåtsfrågan 1981-1994*) slogs fast att den nationalitetsbestämning som gjordes 1983 i *Att möta ubåtshotet* saknade grund. Men också denna nya rapport möttes av kritik, bland annat för att anlitade experter var jäviga och för att man inte på allvar behandlat NATO:s eventuella roll i frågan. Inte heller då kom en rejäl genomlysning av frågan till stånd. En av orsakerna kan ha varit att de flesta av huvudpersonerna under 80-talets ubåtsdebatt då fortfarande var aktiva som politiker eller militära befattningshavare.

I Ingvar Carlssons *I skuggan av Olof Palme* (1999) görs en genomgång av ubåtsfrågan. Där beskrivs särskilt hur borgerliga och socialdemokratiska regeringsföreträdare har agerat i ubåtsfrågan. Intervjuer i TV med före försvarsministern i USA Caspar Weinburger och före brittiske statssekreteraren för marina frågor Keith Speed, där båda gör påståenden som kan tolkas så att företrädare för den svenska regeringen känt till och godkänt NATO-ubåtsspaning från svenska vatten, gav frågan ny aktualitet.

Det gjordes en intern snabbutredning inom försvarsmakten och regeringen har släppt en hel del tidigare hemligstämplat material. Avgående Washingtonambassadören Rolf Ekéus skall nu också granska frågan och han ska enligt uttalanden från försvarsministern få ta del av allt skriftligt och muntligt material i frågan. Detta är mycket bra. Men det vore värdefullt om också riksdagen och konstitutionsutskottet nu granskar frågan. Bland annat ger ju detta möjlighet till offentliga utfrågningar av nyckelpersoner som exempelvis Carl Bildt och Ingvar Carlsson.

Enligt min mening finns det behov att få klarlagt svaret på följande tre frågor:

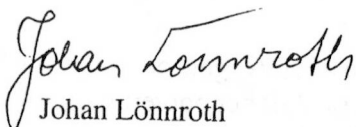
I vilken utsträckning fanns det muntliga eller skriftliga överenskommelser mellan NATO-företrädare och svensk militär om gemensamma aktioner och gemensam informationsinhämtning om ubåtar i Sverige och utomlands?

Har några företrädare för svenska regeringen godkänt eller haft kännedom om sådana överenskommelser?

Har svenska regeringsledamöter medvetet dolt sanningen eller misslett riksdagen och allmänheten i frågan om existensen av sådana överenskommelser eller i övrigt i ubåtsfrågan?

Jag hemställer om att konstitutionsutskottet granskar dessa tre frågor.

Riksdagshuset den 25 april 2000

Johan Lönnroth